

O NARODENÍ, NARODENINÁCH

a niečo aj o Vianociach

Narodenie dieťaťa je (aspoň vo väčšine rodín) veľkou a radostnou udalosťou. Túžba po potomstve (deťoch) je vlastnosťou, ktorú dal Stvoriteľ všetkým živým tvorom; veda ju nazýva „vrodeným inštinktom“ alebo pudom. Stvoriteľ však človeku (rozumnému tvor, stvorenému na Jeho obraz) dal okrem inštinktov – tejto „nepísanej knihy“ Božích príkazov, vložených priamo do mysle, resp. do vnútornej „pamäti“, ktorá je vlastne súčasťou biologickej podstaty každej živej bytosti – aj Písmo, teda „písanú knihu Božích príkazov a poučení“ – Zákon; a v tejto knihe, v Biblii, podobne ako v onej „nepísanej knihe inštinktov“, nachádzame rovnaký príkaz: „*plodte a množte sa*“ (1M 1,28).

Privádzanie potomstva na svet je však nielen Božím práním (resp. príkazom), ale aj Jeho dielom, Jeho darom. Preto napr. v Biblii môžeme čítať, že zbožní ľudia narodenie dieťaťa vždy považovali za prejav Božej priazne, Jeho požehnania. Spomeňme si napr. akým požehnaním bol pre Abraháma jeho syn Izák (ale o tom, že deti sú pre rodičov požehnaním, môžeme čítať aj na mnohých iných miestach Biblie, napr. v Ž 127,3; 1M 33,5; L 1,57-58).

Vzdávať vďaku Bohu za narodenie dieťaťa je celkom prirodzené, veď bez Božieho požehnania by nebolo prišlo na svet; bez Neho totiž nemôže vzniknúť žiaden nový život. Boh stvoril nielen prvú ľudskú dvojicu, On je Tvorcom – Darcom každého života: počatie i narodenie človeka, ale aj jeho rast, vývoj (telesný a duchovný) je Božím stvoriteľským dielom. No na to dnes mnohí ľudia zabúdajú – správajú sa, akoby ich život (a všetko čo k nemu patrí) bol akousi samozrejmosťou, a navyiac akoby bol iba ich „privátnou vecou“, do ktorej im nemá nikto čo hovoriť a za ktorú nemusia byť nikomu zodpovední ani vďační.

Podľa toho aj žijú, konajú, správajú sa ku svojmu okoliu, a podľa toho oslavujú aj svoje narodeniny: pozornosť všetkých (ale aj ich samotných) je sústredená výlučne na nich samých, len im patrí „oslavovanie“, len ich treba vyzdvihovať, okiadať. Oslavy narodenín v mnohých rodinách v ostatnom čase nadobudli takýto rýdzo pohanský charakter; a to jednak po formálnej stránke (nákladné hostiny, pijatika, „neviazaná zábava“, nadobúdajúca niekedy ráz skutočných orgií), jednak tým, že jubilant (nikto iný a nič iné) je stredobodom všetkých a všetkého: prijíma napríklad gratulácie – akoby „zásluhu“ na tom, že sa narodil (narodeniny – jubileum, výročie na-

rodenia, sú v podstate „pamiatkou jeho narodenia“), mal on sám (čo je, samozrejme, nezmysel), a na tých, bez ktorých by jeho narodenia (a teda ani „narodenín“) nebolo – totiž na jeho Stvoriteľa a na jeho rodičov – sa neraz ani nepomyslí.

V ostatnom čase sme svedkami toho, že v tradične kresťanských krajinách Európy a Ameriky dochádza k reštaurovaniu („renesancii“) pohanstva – jeho kultov, učenia, povier, ale aj životného štýlu a zvykov. Spomínané oslavy narodenín patria k nim. Ale ako rozpoznať to, čo je (alebo malo by byť) kresťanom cudzie, ako sa orientovať v dnešnom svete, plnom rôznych „ponúk“? Poučiť nás môže pohľad do histórie, a najmä do Biblie.

Oslavy narodením sú starým pohanským zvykom. Najmä v starovekom Ríme v čase jeho morálneho úpadku boli vo veľkej obľube – často to boli skutočné orgie; ich usporiadatelia (jubilanti a „režiséri“ ich osláv) sa predbiehali v nákladoch a „nápadoch“ (v rafinovanosti). U Židov sa s niečím podobným nestretávame. A samozrejme ani u kresťanov; a to nielen tých, ktorí mali židovské korene, ale ani u tých, ktorí pochádzali z pohanského prostredia; keď totiž prijali Krista za svojho Spasiteľa a Pána, plne mu podriadili svoj život: odvrhli teda nielen pohanských bôžikov, pohanské názory (náboženstvo a filozofiu), ale aj pohanský životný štýl – pohanskú morálku (presnejšie amorálnosť), povery a zvyky (teda aj „oslavy“). Až neskôr, v tzv. konštantínskej dobe, t.j. v 4. storočí (teda v čase, keď byť kresťanom už neznamenal nebezpečenstvo vystaviť sa prenasledovaniu, mučeniu a často aj martýrskej smrti), začali prichádzať do cirkvi niektorí ľudia (boli medzi nimi aj aristokrati a filozofi) nie z presvedčenia, z oddanosti Kristovi, ale aj z rôznych iných dôvodov (napr. kvôli kariére, alebo jednoducho preto, že sa to stalo akousi „módou“); a títo pohania prinášali niekedy so sebou do cirkvi aj niektoré pohanské názory (filozofiu) a zvyky.

Poznámka: Prvotná kresťanská cirkev (čistota jej učenie, jej morálka, spôsob života jej členov) by mali byť vzorom pre dnešné kresťanské cirkvi. Ale ak hovoríme o prvotnej cirkvi, mali by sme mať na mysli najmä tzv. apoštolskú dobu (keď ešte žili a viedli zbory Kristovi apoštolovia), poprípade „predkonštantínsku dobu“, t.j. cirkev prvých troch storočí.

V Biblii nachádzame dve zmienky o oslavách narodenín, a to v *1M 40,18-22* a v *Mt 14,6-11* (ten istý príbeh je opísaný aj v *Mk 6,21-28*); obe sa týkajú osláv narodenín vládarov: v prvom prípade to bol egyptský (pohanský) faraón, v druhom Herodes Antipas (ktorý bol síce židovským kráľom, ale žil pohanským životom, usilujúc sa všemožne napodobňovať spôsoby, panujúce na dvore rímskeho cisára, ktorého bol vazalom). Oba príbehy sú pozoruhodné tým, že pri nich došlo k popravám – v prvom prípade k obe-

seniu vrchného pekára, v druhom k s'atiu Jána Krstiteľa (teda aj takúto krvavú podobu mávali občas oslavy pohanských narodenín).

Kresťania narodeniny neoslavovali, a to ani „narodeniny“ svojho Pána, t.j. Vianoce. Oslavovali iba pamiatku jeho vzkriesenia (Veľkú noc) a pripomínali si jeho smrť – samotný Ježiš nám zanechal, pokiaľ ide o zachovávanie pamiatky istých udalostí, iba jeden odkaz, keď pri svojej Poslednej Večeri povedal: „...to číňte na moju pamiatku“ (L 22,19). V tom čase, ako už bolo spomenuté, pohania mali vo zvyku robiť veľkolepé oslavy. Jednou z nich boli oslavy „narodenín“ pohanského „boha slnka“ („dies natalis Solis Invicti“). Konali sa v deň slnovratu (t.j. 25. decembra). V 4. storočí sa pápež Silvester pokúsil zmeniť tradíciu samopašnej zábavy a neviazanej veselosti pohanských saturnálií na tradíciu oslavovania „kresťanských sviatkov radosti a veselosti“ – na deň pripomínania si narodenia „Slnka spravodlivosti“, totiž Ježiša. So svojou snahou veľmi nepochodil. Len malá časť kresťanov začala oslavovať nový kresťanský sviatok (Vianoce). Ale v roku 572 cisár Justín II. vydal cisársky dekrét, ktorým slávenie Vianoc jednoducho nariadil. Takto teda vznikli Vianoce.

Ešte jedna poznámka: Vianoce sú síce sviatkom narodenia Ježiša, nemajú však absolútne žiaden vzťah k dátumu jeho skutočného narodenia (bolo by teda chybné si napr. myslieť, že 25. decembra 2007 uplynie presne 2007 rokov od Ježišovho narodenia). Dátum Ježišovho narodenia nie je známy. Je však celkom isté, že sa nenarodil v roku 1 (rok nultý neexistuje, lebo po roku 1 pr.n.l. ihneď nasleduje rok 1 po n.l.) – s najväčšou pravdepodobnosťou sa narodil niekedy medzi r. 7 a 4 pr.n.l., a nenarodil sa ani v decembri (pravdepodobne, ale nie iste, to bolo v jesennom období, možno v septembri).^{*)}

Fakty, ktoré som vyššie spomenul, nás nemajú odradiť od vianočných osláv – každá spomienka na nášho Pána a Spasiteľa je pre nás, kresťanov, vhodná, lebo je súčasne pripomienkou toho, čo pre nás on urobil, a mala by byť pre nás výzvou nielen k prejavom vďaky voči nemu a k jeho uctievaniu, ale i k poslušnosti voči nemu, k jeho nasledovaniu. Len dajme pozor, aby naše oslavy Vianoc neboli „kresťanskými oslavami narodenín Ježiša“, konanými v dnešnom štýle „oslavovania narodenín“ (o ktorom bolo hovoréné vyššie), teda aby to neboli novodobé pohanské „saturnálie“, síce plné veselosti, neviazanosti, jedla, pitia a darčiekov, ale inak úplne prázdne; dbajme, aby sa vianočné sviatky nezmenili na oslavy, pri ktorých si oslavujúci ani len nespomenú na pravý dôvod ich konania.

---

^{*)} Podrobnejšie o týchto veciach píšem vo svojich knihách „Fakty a úvahy o viere kresťanov“ a „Nový vek“. Informácie o nich nájdete na tejto webovej stránke (na stranách CENNÍK a ANOTÁCIE).

Doposiaľ sme hovorili o **telesnom narodení** (a o tom čo s ním súvisí, napr. o jeho pripomínaní si pri oslavách narodenín), Písmo sa však zmieňuje, a to opakovane, aj o inom **narodení – duchovnom** (v Biblii sa stretáme aj s výrazmi „narodenie z Ducha“, „nové narodenie“, t.j. znovuzrodenie alebo „narodenie z Boha“ – to všetko sú synonymá; pozri napr. *J 3,3-7; 1J 2,29; 3,9; 4,7; 5,1.4.18*).

Práve teraz, v období Vianoc, keď si viac ako inokedy pripomínáme nášho Pána – a mali by sme si pripomínať nielen jeho narodenie, teda „vianočnú udalosť“, ale aj celé jeho dielo, ktoré pre nás vykonal a stále koná (Písmo o ňom hovorí ako o Veľkňazovi a jedinom prostredníkoví medzi nami a Bohom: *Hb 8,1-3; 1Tim 2,5*) – práve teraz je vhodná chvíľa uvažovať o tom, čo nás Ježiš Kristus učí, čo od nás žiada, k čomu nás vyzýva, na čo nás upozorňuje. To čo povedal zbožnému Nikodémovi, je adresované všetkým jeho nasledovníkom. Je to teda upozornenie, výzva aj pre nás. Ježiš Nikodémovi hovorí: „**Ak sa niekto nenarodí znova (z Ducha), nemôže uzrieť kráľovstvo Božie... Čo sa narodilo z tela, je telo, a čo sa narodilo z Ducha, je duch.**“ (*J 3,3-6*).

To „čo sa narodilo z tela“, narodilo sa bez našej aktívnej účasti (bez našej „zásluhy“) – je to dielo nášho nebeského Otca a našich pozemských rodičov. To čo sa „rodí z Ducha“, je dielo Ducha svätého (Boha) a nás samotných; duchovné narodenie si teda vyžaduje aj našu aktivitu – vieru, vôľu, vytrvalosť. A práve preto treba o tom vedieť, o tom uvažovať (meditovať), o to usilovať, o to prosieť Boha v modlitbách.

Znovuzrodenie (narodenie z Ducha) môže prísť hocikedy a rôznou formou, ale musí mu predchádzať pokánie, t.j. zmena mysle, obrátenie (gr. metanoia), ktoré vlastne pozostáva z dvoch častí – z (duchovného) prebudenia a z vykročenia po správnej ceste. Nejde to teda bez našej „spoluúčasti“, nášho aktívneho prístupu. Veriť, to neznamená iba „uveriť niečomu“, s niečím súhlasiť, poprípade pasívne sa niečomu poddať; viera vyžaduje aj aktivitu, a to nielen konanie skutkov lásky (o ktorých sme si hovorili v minulom čísle nášho časopisu), ale aj aktívne zdokonaľovanie sa, rast vo viere, postupné prechádzanie „od mliečnej duchovnej stravy k tvrďšiemu pokrmu“, ako sa o tom hovorí v Písme (*Hb 5,13-14*).

Podrobnejšie o týchto veciach píšem vo svojich knihách. Informácie o nich nájdete na tejto webovej stránke (na stranách CENNÍK a ANOTÁCIE).

Dr. M. B. Benjan

Darček pre Vás:

Desiatky publikácií zadarmo

Radi by sme Vás upozornili, že teraz máte možnosť si pozrieť a gratis („free“) stiahnuť desiatky dokumentov v elektronickej podobe – vo formáte **PPS** („prezentácie“) a v **PDF** (články, fakty, úvahy). Stačí jednoducho kliknúť na názov zvoleného dokumentu v zozname, ktorý nájdete po zvolení voľby „**mimoknižné publikácie**“ (v sekcii „**Prejsť na:**“) na web-stránke:

www.knihy-benjan.sk

Ide o originálne publikácie s mnohými (často málo známymi) *faktami o pravde, poznávaní, ale aj o lži, podvádzaní a manipulovaní; o vede a viere; s faktami a úvahami o svete, o Bohu, ale i o Vás.* V mnohých pps dokumentoch („prezentáciách“) tiež nájdete *unikátne fotografie a krásne melódie.*

Okrem toho na tejto web-stránke nájdete **PONUKU KNÍH**, kde je vyše 20 titulov, ktoré si môžete objednať a ktoré nikde okrem u nás (a v internetovom kníhkupectve MARTINUS.sk) nedostanete. O knihách si tu môžete prečítať podrobné informácie – nielen o ich rozsahu, formáte, cene a špeciálnych zľavách, ale aj o ich obsahu (t.j. anotácie); z niektorých z nich sú dokonca k dispozícii aj ukážky (úryvky).

(Pozn.: ak ste túto informáciu dostali e-mailom, nemusíte otvárať váš prehliadač, stačí jednoducho kliknúť na tu uvedenú webovú adresu, t.j. na: www.knihy-benjan.sk).

So srdečným pozdravom

MBKB

mb@knihy-benjan.sk